

Illustraties in kinderboeken

Hallo, ik ben **Rian Visser**. Ik schrijf prentenboeken, leesboeken, gedichten en voorleesverhalen. Deze les gaat over illustraties in kinderboeken. Ik vertel eerst iets over de tekeningen in mijn lievelingsboeken. Daarna zie je het werk van enkele illustratoren met wie ik samenwerk. Ten slotte kunnen jullie zelf een illustratie maken bij mijn verhaal. Veel plezier!

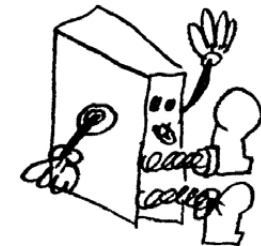
Rian Visser
www.rianvisser.nl

Met nieuw verhaal!
Een bijzondere opa en oma
Kinderboekenweek 2016

Inhoud

- Mijn lievelingsboeken 2
- Jouw lievelingsboek 5
- Illustraties in mijn boeken 6
- Zelf illustreren 14

Doel: informatie over illustraties in kinderboeken, creativiteit ontplooiën

Oefening: zelf een verhaal illustreren (duur vanaf 30 minuten)

Leeftijd: groep 3 en hoger

Illustraties in kinderboeken

Mijn lievelingsboeken

Toen ik een kleuter was las mijn moeder de verhaaltjes van *Jip en Janneke* voor. Deze zijn geschreven door Annie M.G. Schmidt en getekend door Fiep Westendorp.

Deze verhaaltjes verschenen vanaf 1952 elke week in de krant *Het Parool*. Het was toen nog niet mogelijk om op goedkoop krantenpapier mooie grijstinten of zelfs kleur te drukken. Daarom tekende Fiep Westendorp Jip en Janneke als zwarte silhouetjes.

Later werden er boekjes van gemaakt. Nog steeds zijn *Jip en Janneke* heel bekend.

Fiep Westendorp

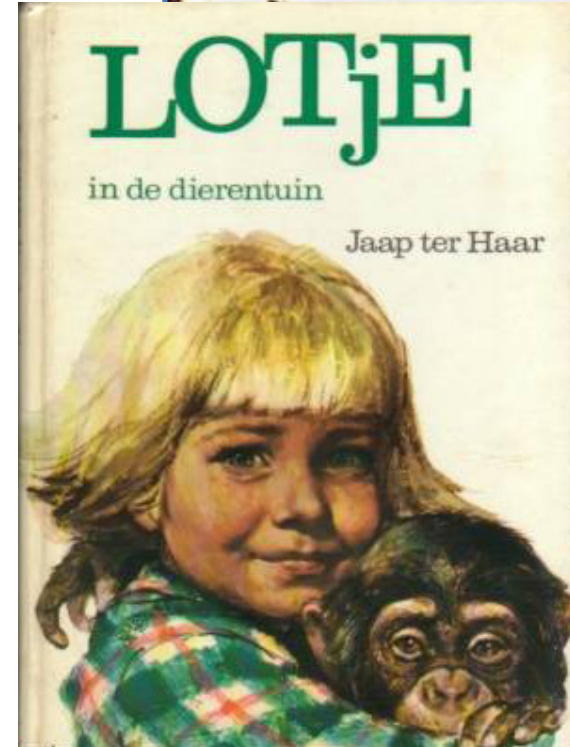
Illustraties in kinderboeken

Op vakantie las mijn moeder *Lotje in de dierentuin* voor van Jaap ter Haar. Elke avond kwamen de kinderen uit andere zomerhuisjes op mijn bed zitten om mee te luisteren, want mijn moeder kon erg mooi voorlezen. Daarna gingen de kinderen naar hun eigen huisjes terug en moest ik slapen.

Rien Poortvliet

Rien Poortvliet illustreerde de boeken van *Lotje*. Hij tekende zo dat het net echt leek. *Realistisch* noem je dat. Rien Poortvliet mocht van zijn ouders geen tekenaar worden omdat ze dat geen net beroep vonden. Hij ging daarom bij een reclamebureau werken en in zijn vrije tijd maakte hij tekeningen voor kinderboeken. Hij is uiteindelijk toch illustrator geworden en werd heel bekend met zijn kaboutertekeningen.

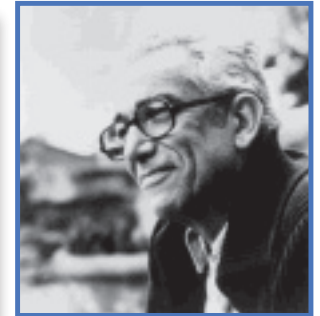
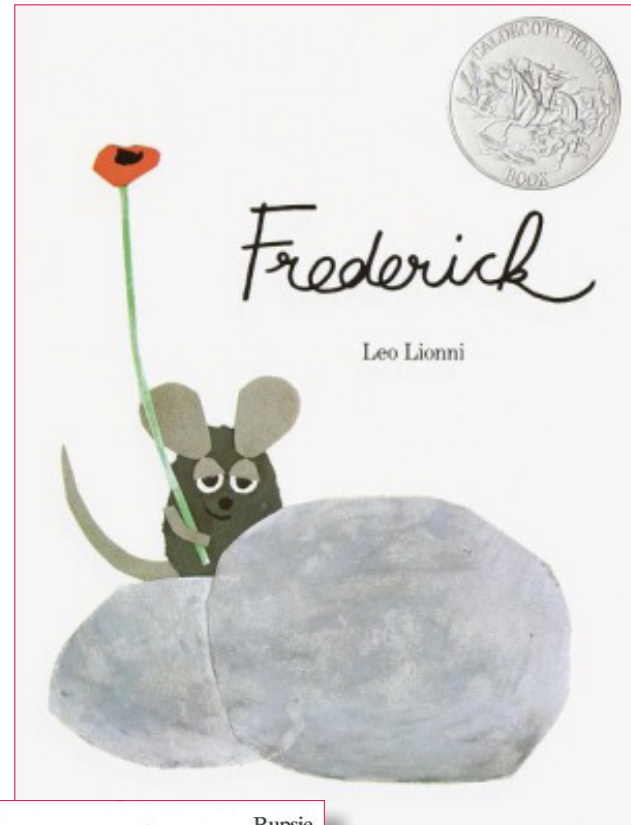

Illustraties in kinderboeken

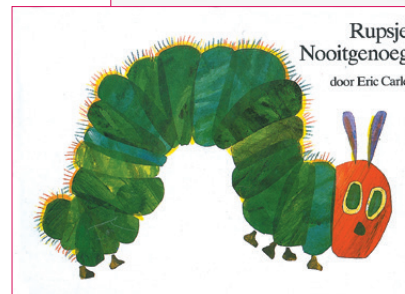
Toen ik zes jaar was kreeg ik het prentenboek *Frederick* van Leo Lionni. Frederick is een muisje dat liever droomt dan werkt. Terwijl de andere muisjes graan verzamelen om de winter door te komen, bedenkt hij verhalen. In de koude winter zijn de muizenvriendjes daar heel blij mee. Door dit boek leerde ik dat verhalen bedenken heel belangrijk is.

Ik kreeg het boek in het Engels van een Amerikaanse vriend van mijn vader en kon het dus niet zelf lezen. Ik keek naar de illustraties en vertelde mezelf het verhaal telkens opnieuw. Deze illustraties zijn collages van beschilderd papier.

De illustrator Eric Carle gebruikt deze stijl ook. Zijn bekendste boek is *Rupsje Nooitgenoeg*.

Leo Lionni

Rupsje Nooitgenoeg van
Eric Carle

Illustraties in kinderboeken

Jouw lievelingsboek

Het eerste boek wat ik echt zelf kon lezen was *Het verdwaalde eendje* van Godfried Bomans. De tekeningen daarin waren van C. van Velsen. Die naam weet ik nu pas, want daar had ik nog nooit op gelet.

Heb jij wel eens gekeken wie de tekeningen maakt in jouw lievelingsboek?

Nu jij

Wat is jouw lievelingsboek?

Wie is de illustrator?

Welke techniek gebruikt hij?

Heeft hij nog meer boeken geïllustreerd?

Kun je op internet informatie over hem of haar vinden?

Met tekeningen van C. van Velsen

Illustraties in kinderboeken

Illustraties in mijn boeken

Als een verhaal klaar is, schrijf ik voor de illustrator op wat er op de tekeningen moet staan. Dat heet een illustratie-instructie.

Leo Timmers heeft de tekeningen gemaakt voor *hier is pier*.

In dit boek is Pier is dolverliefd als hij een kus van Mier krijgt.

Hoe teken je een verliefde worm?

‘Laat Pier maar met zijn staart over zijn eigen wang strelen,’ schreef ik.

Maar Leo wist veel beter hoe een verliefde Pier eruit ziet... als een springveer!

En hoe zit Pier zonder armen en benen nonchalant op een bankje? Zo dus.

Techniek; acrylverf

Pier voelt aan zijn wang.
Mier gaf hem een kus!
Ze deed het heel snel,
maar zo voelt dat dus!

Leo Timmers

www.leotimmers.com

Pier zegt voor Mier een versje op:

Met jou op een wolkje zitten.

Dat lijkt me reuze fijn.

Wil je met me trouwen?

Dan kan ik altijd bij je zijn!

2

Illustraties in kinderboeken

Het prentenboek *Nippertje* is getekend door Noëlle Smit. Zij bedacht dat het jongetje een egeltje was. Samen hebben we over alle tekeningen gepraat. Moest het egeltje in een huis wonen of in het bos? In het bos, maar wel boven de grond, want in een hol is het zo donker. De school van Nippertje is in de stad. Daar gaat hij met de bus naartoe.

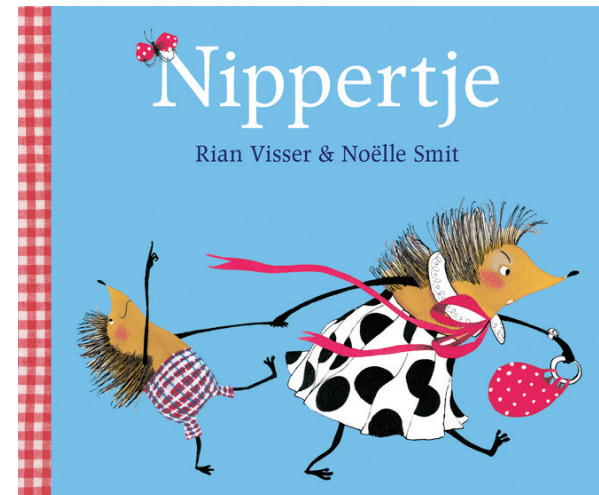

Noëlle Smit

www.noellesmit.nl

Noëlle maakt eerst schetsen.
Hiernaast zie je een schets en
hoe deze pagina geworden is.

Techniek; potlood, ecoline, plakaatverf

Illustraties in kinderboeken

Met Mark Janssen heb ik al veel boeken gemaakt. Ons laatste boek is *Het monster in de spiegel*. Dit is een leesboek dat in zwartwit gedrukt is. De tekeningen binnenin moesten dus ook in zwartwit gemaakt worden. Het omslag is wel in kleur.

Mark tekent zowel met de hand als met de computer. De zwartwit tekeningen hebben mooie, spannende schaduwen.

Techniek; potloodtekening ingescand en op de computer in Photoshop ingekleurd

Mark Janssen
www.mark-janssen.nl

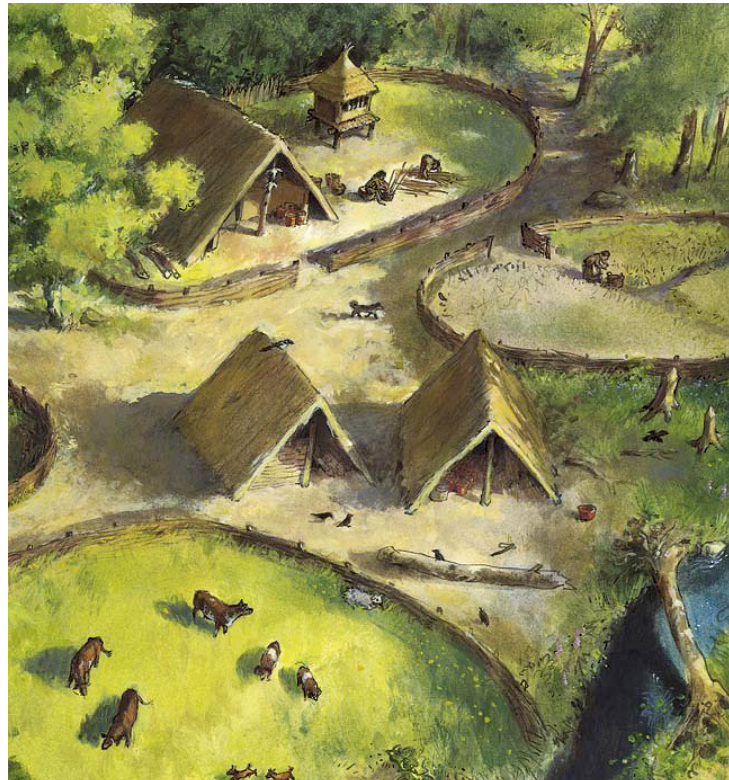

Illustraties in kinderboeken

Soms zijn tekeningen fantasievol, een andere keer moeten ze juist heel precies zijn en moeten alle details kloppen. Bijvoorbeeld bij boeken over geschiedenis. Irene Goede maakte prachtige tekeningen bij mijn boek *Het grote bouwwerk* over de prehistorie en hunebedden. De kleding, de huizen en de meubels zijn precies getekend zoals ze toen waren.

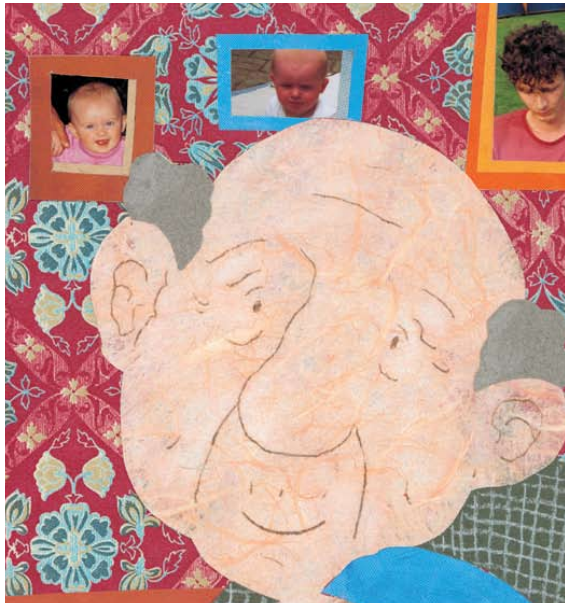
Irene Goede
www.irenegoede.nl

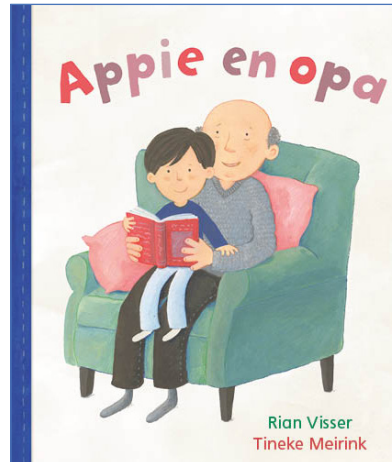
Techniek; acrylverf. Kleine details aan het eind met gouache.

Illustraties in kinderboeken

Tineke Meirink heeft al veel boeken en apps voor mij geïllustreerd, bijvoorbeeld van *Appie en opa*, die bij Sesamstraat worden voorgelezen. Daar is ook een app van! Of gedichten bij versjes. Meestal werkt ze met verf, maar soms plakt ze stukjes papier, behang of fotootjes in de tekening.

Techniek; collage van stukjes papier en foto's, potlood

Tineke Meirink
www.tinekemeirink.nl

Zacht zijn de wolven

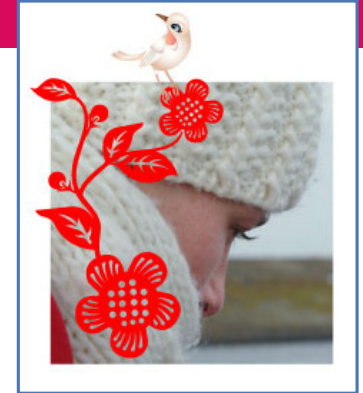

Appie en opa

Waar kom ik vandaan?

Illustraties in kinderboeken

Dit leeskoftje heb ik samen met Caroline van Pelt gemaakt. Dit is een koffertje met zes leesboekjes over *Haan, Kip en Hoen*. Hoen komt uit een ver land. Hij draagt andere kleren dan Haan en Kip en praat anders. Waar moet hij wonen. Ze bouwen een hok voor Hoen naast het hok van Haan en Kip. Kip vindt Hoen erg leuk. Maar Haan vraagt zich af wanneer Hoen weer teruggaat naar zijn eigen land ...

Caroline van Pelt
www.carolinevanpelt.nl

Caroline schetst eerst met de hand en daarna maakt ze de tekening in de computer.

Techniek; Illustrator en
Photoshop

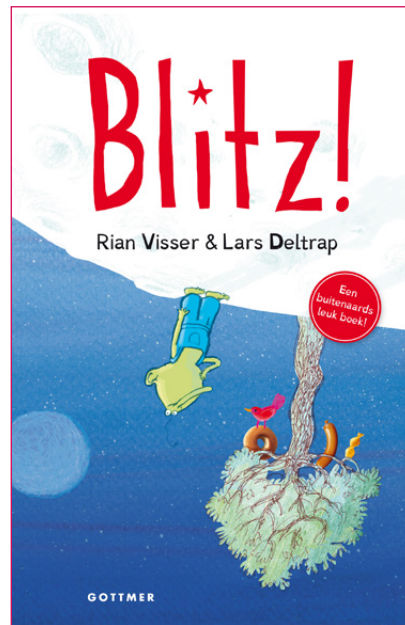
Illustraties in kinderboeken

Lars Deltrap maakte de tekeningen voor de boeken van Blitz. Blitz is een grappig en slim ruimtemannetje met een lange neus en een spriet op zijn kop. Hij woont in de ruimte en is op zoek naar een soortgenoot. Maar bestaat er in het heelal wel iemand zoals Blitz?

Lars Deltrap
www.larsdeltrap.nl

Lars Deltrap: 'Ik begin bij een illustratie meestal met handwerk, ik werk dan graag met pen en inkt of potlood. Daarna scan ik de tekeningen in en werk ik verder met de computer in het programma Photoshop. Soms print ik het werk halverwege uit en ga er weer met hand verder in werken. Zo gaat het vaak heen en weer. Het leuke van deze manier van werken is dat je op een heel vrije manier allerlei gereedschap door elkaar kunt gebruiken.'

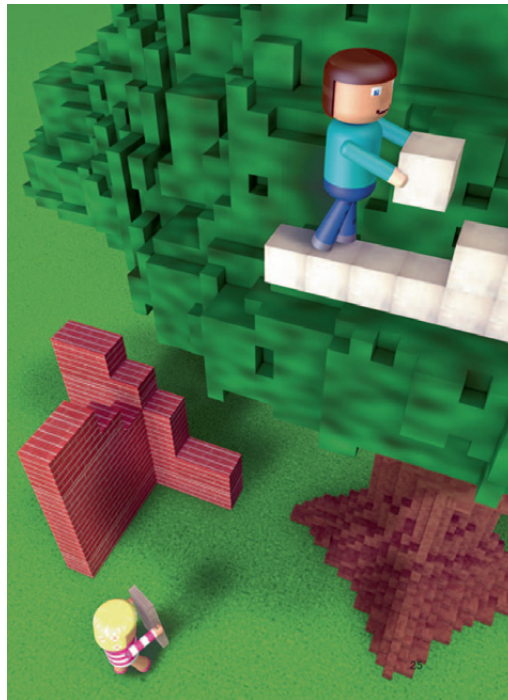

Illustraties in kinderboeken

Mark Baars maakte de tekeningen voor het leesboek *Monsters en paleizen*. In dit boek spelen de kinderen een computerspel waarin ze een paleis bouwen en waarin ook monsters voorkomen.

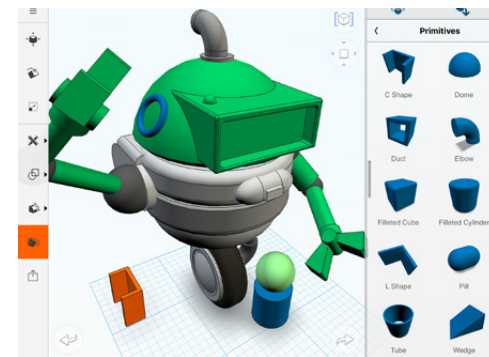

Mark Baars gebruikte voor de tekeningen een 3D-tekenprogramma op de computer.

Mark Baars

www.markbaas.nl

Een leuk 3D tekenprogramma om zelf mee te oefenen is Tinkercad voor Windows en Mac. [Meer informatie.](#)

Illustraties in kinderboeken

Zelf illustreren

Nog veel meer illustratoren hebben tekeningen voor mijn boeken gemaakt. Kijk op mijn website www.rianvisser.nl.

Nu kunnen jullie zelf een illustratie maken bij een van deze drie verhalen:

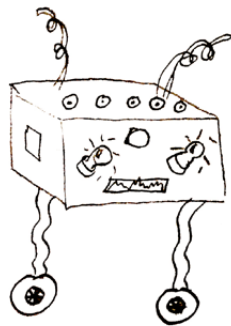
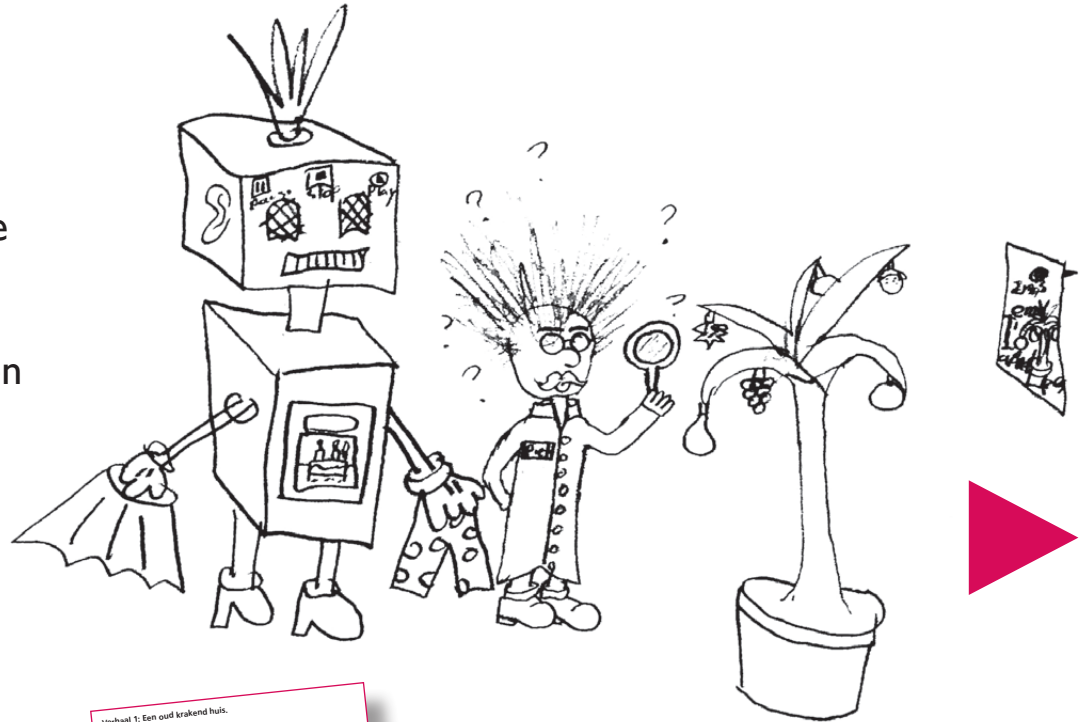
Verhaal 1: Een oud krakend huis

Verhaal 2: Een geheim laboratorium

Verhaal 3: Een bijzondere opa en oma

(Thema Kinderboekenweek 2016)

Voor de leerkracht: U kunt deze verhalen gratis opvragen bij rian@rianvisser.nl. Ik houd u dan meteen op de hoogte van ander nieuws.

Verhaal 1: Een oud krakend huis.
Lees voor:
In kinderboeken zijn tekeningen heel belangrijk. De schrijver een verhaal, maar de illustrator besleut er tekeningen bij. Tekeningen vormen ook een verhaal. Bij een stripverhaal tekeningen zelfs niet missen om het verhaal te begrijpen, nu een verhaal horen waarbij je zelf een tekening gaat tekenen.

Dit verhaal speelt zich af in een oud, krakend huis dat al onbewoond is. Door van het ene mooie villa met grote en een prachtige tuin eromheen. Maar nu luidende de klokken, de trap met een paar treden en sommige de niet meer open of dicht. Hier en daar staan nog oude soemige ramen hangen gestuurde gordijnen.

In het huis worden geen mensen meer. Maar er is wel er vertoort heeft. Het woont er al vele jaren en heeft er vertoort heeft. Alleen zijn zijn zijn. Het dier zit achter een gordijn.

Teken een verticale lijn in midden van het tekening van de onderkant van je blaasde van aan de boven rand van een gordijn.

[Korte pauze]

Is iedereen klaar? Teken dan nu de staart van het gordijn vandaan komt. Link of rechts; dat maakt het een lange staart? Is het een korte staart? staart of met een kruisje? Het is een staart van een staart draagende is het een staart van een staart draagende of van een fantasie? Het staart?

[Korte pauze]

Verhaal 2: Een geheim laboratorium
Lees voor:
Ergens op de wereld, op een hoge berg, midden in de woestijn of op een onbewoond eiland in zee, staat een geheim laboratorium. Niemand weet precies waar het staat, zo geheim is het.

In dit laboratorium worden bijzondere dingen onderzocht. En er worden belangrijke uitvindingen gedaan.

Midden in het laboratorium staat een machine. Het lijkt op een doos, maar het is een heel bijzondere doos.

Teken de doos.
Je hoeft nog niet precies te weten waar het voor dient. Teken eerst gewoon een doos.
Het mag een grote doos zijn of een kleine doos.
Een hoge doos of een lage doos.
Alles mag.

[Korte pauze]

Aan de doos zitten rare knoppen en andere rare uitsteeksel. Denk maar aan een geheimzinnige machine. Misschien zit er een raampje in. Of er rullen spijlen uit. Of er knoppen of lampjes.

Misschien kan de doos lopen, rijden of springen. Misschien kun je springen of springeren zijn. Maak van jouw doos een geheimzinnige doos.

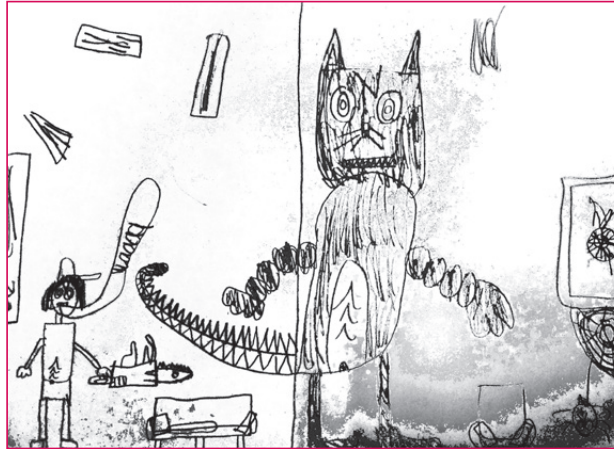
[Korte pauze]

Print het verhaal en lees het voor. Tijdens het voorlezen kunnen de kinderen tekenen. Instructies staan in de pdf. Duur ongeveer 30 minuten. Eventueel extra tijd voor aanvullende opdrachten.

Illustraties in kinderboeken

Hier zie je een paar tekeningen die bij deze verhalen gemaakt zijn.

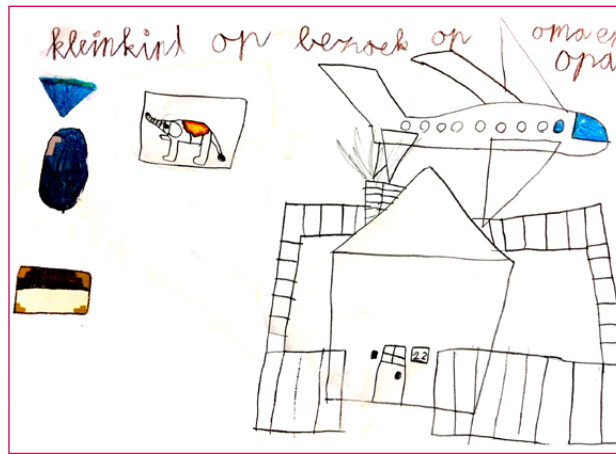
Een oud krakend huis

Een geheim laboratorium

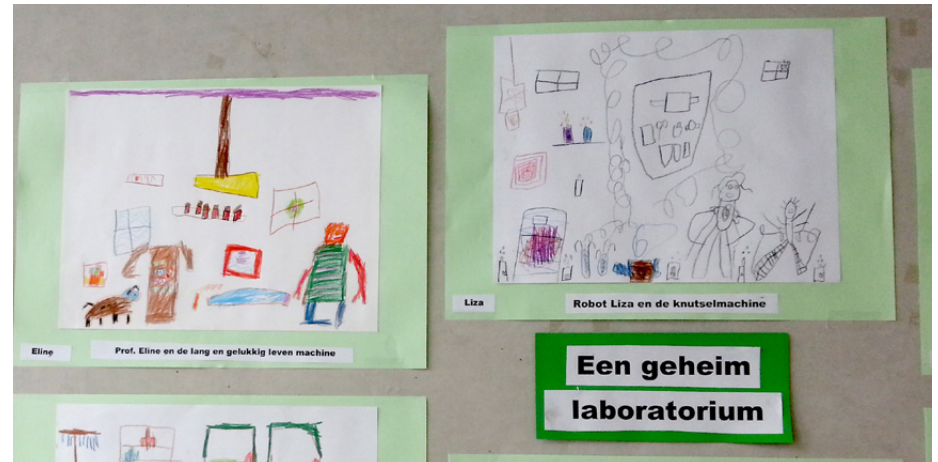
Illustraties in kinderboeken

De tekeningen zijn heel verschillend. Jij weet nu waarom!
De tekenaar gebruikt zijn

Tip: Schrijf een verhaal bij de tekening.
Bedenk een titel. Maak een boekje of poster.
Op de foto hiernaast heeft de leerkracht voor groep 3 de titels getypt.

Illustraties in kinderboeken

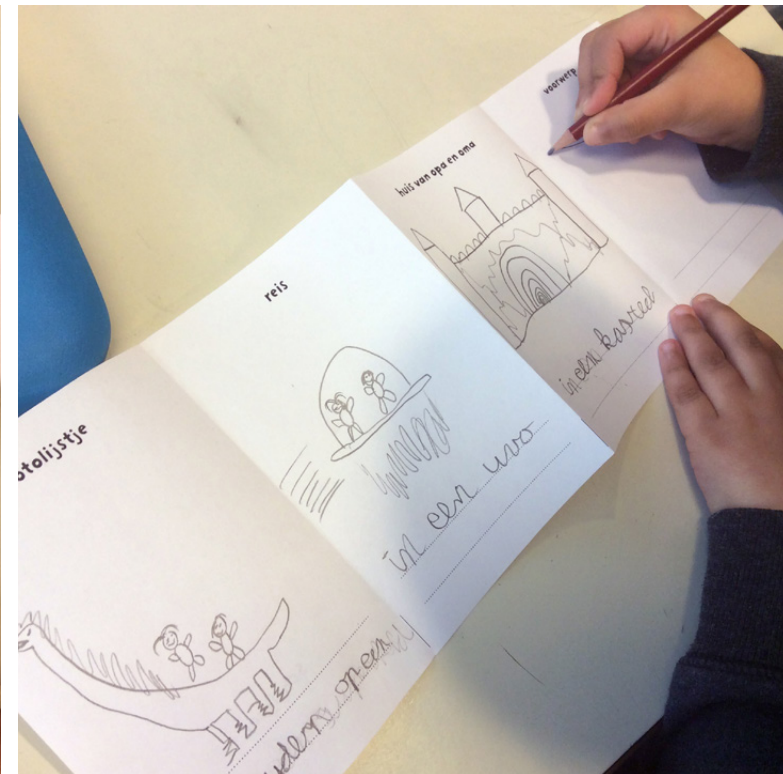
Bij het fantasieverhaal **Een bijzondere opa en oma** kunnen kinderen een boekje maken.

Het verhaal wordt verspreid over verschillende pagina's.

Dit boekje print je op dubbelzijdig A3 papier. Daarna snij je het A3 in de lengte doormidden. Zo krijg je twee langerekte boekjes. Vouw de boekjes als een harmonica.

Op de voorkant staat de titel. Op de achterkant staat het geheim.

De pdf van het boekje kun je samen met de verhalen via email opvragen. Het is gratis.

Nog meer leuke digibordlessen van Rian Visser

Op rianvisser.yurls.net staan nog veel meer gratis digibordlessen voor het onderwijs: over kinderboeken, creatief schrijven, illustreren, geschiedenis, apps maken, animaties, etc.

De boeken en een blog van Rian Visser vindt u op www.rianvisser.nl.

Op www.books2download.nl staat nog meer informatie over prentenboek apps en digitale kinderboeken.

